

Uitvoerders van klassieke muziek
zijn helemaal niet elitair

Rosanne Philippens

Klassieke muziek interview

Het wonen in Berlijn stimuleert de Nederlandse violiste Rosanne Philippens om het beste uit zichzelf te halen. Met haar nieuwe album *Haydn & Stravinsky* drukt ze haar stempel op eeuwenoude composities. Niet alleen als solist, maar ook als dirigent.

'Musici zijn de meest vulgaire types'

tekst Myrthe Meester

Hoe fijner ik me voel, hoe beter ik speel. En ik voel me gewoon veel prettiger in Berlijn, een stad vol geschiedenis en brede straten." Hoewel ze nog steeds veel in haar geboortestad Amsterdam te vinden is, bewoont violiste Rosanne Philippens sinds 2017 een appartement in Prenzlauer Berg, een hippe wijk in voormalig Oost-Berlijn. "Als je in Amsterdam een goed Vietnamese restaurantje ontdekt, is dat heel bijzonder, maar hier zitten er wel tien in één straat. Je kunt heerlijk uit eten gaan zonder dat het meteen een heel ding is. Die kwaliteit van leven inspireert op de een of andere manier om ook het beste uit jezelf te halen."

Hoewel klassieke composities vaak al duizenden keren zijn uitgevoerd, probeert de violiste er altijd haar eigen

visie op te geven. Zo vind je op YouTube een uitzonderlijk speelse, 'kwetterende' uitvoering van Rameaus *Le rappel des oiseaux* ('De roep van de vogels') door Philippens en de bevriende celliste Lidy Blijdorp. Samen laten zij het barokke muziekstuk als een hedendaagse improvisatie klinken, licht schurend en vol expressie.

Twee weken geleden bracht Philippens haar zesde album uit, gewijd aan Haydn en Stravinsky. Doordat ze tegelijk de violsolo's speelt én het vijftienkoppige ensemble The Vondel Strings dirigeert, krijgt haar persoonlijke visie alle ruimte.

Speciaal voor de gelegenheid stelde de violiste een ensemble samen uit zielsverwante musici, die ze al jarenlang kent via haar vroegere viooldocenten Coosje Wijzenbeek en Vera Beths. De naam The Vondel Strings is een eerbetoon aan Beths' woning aan de Amsterdamse Vondelstraat, een inspirerende ontmoetingsplaats die onder musici 'de Vondel' heet.

Persoonlijke interpretatie

Philippens plaatst meteen een bescheiden kanttekening: "Het format van dit album is 'play & direct', maar dirigeren kun je het niet echt noemen, want daar heb ik geen opleiding voor gevolgd. Wel leidde ik de repetities, waarbij ik mijn persoonlijke interpretatie met het ensemble deelde.

"En tijdens het spelen communiceer ik via mijn bewegingen. Als ik een stukje fluisterzacht wil hebben, duik ik bijvoorbeeld ineen. De musici reageren daar direct op door zachter te spelen. Wil ik de muziek laten aanzwellen, dan maak ik mijn bewegingen juist groter."

"Zulke spontaniteit geeft zoveel plezier bij het musiceren. Er zit niets tussen mij en het orkest. Ik kan ze laten meegaan in alles wat ik ter plekke bedenk. Het is een heel initiatiefrijke setting, waarin iedereen extreem goed moet opletten. Op zulke momenten is mijn leven op zijn allerbest."

Philippens' keuze om Haydns Eerste en Vierde vioolconcert op dit album te combineren met een strijkorkestversie van Stravinsky's ballet *Le baiser de la fée* ('De kus van de fee') is verrassend, omdat tussen beide componisten een kloof van twee eeuwen gaapt. "Het is een kwestie van gevoel", aldus de violiste. "Ik herken in deze stukken eenzelfde blijdschap, onbevengheid en lichtheid."

"Af en toe hoor je bij Haydn weliswaar een passage die een beetje sip is, maar echt verdrietig wordt het nooit. En Stravinsky's muziek heeft voortdurend iets dreigends; in het ballet zijn dat de momenten waarop de gevaarlijke ijsfee om het hoekje gluurt. Maar hoe aangrijpend de muziek ook

Met celliste Lidy Blijdorp laat Philippens Rameau klinken als een hedendaagse improvisatie

'Mijn vriend is niet thuis in de klassieke muziek, maar weet altijd precies hoe goed ik heb gespeeld'

is, het wordt nooit sentimenteel. Je gaat er niet in zwelgen."

Philippens kiest er wel vaker voor om verschillende stijlen met elkaar te verbinden. "Het is zo interessant om van de ene naar de andere periode te springen. Dan moet je heel bewust nadenken over hoe je speelt", en val je niet automatisch terug op bestaande uitvoeringstradities.

"Ik heb het gevoel dat veel klassieke musici bang zijn om iets fout te doen. Niet zozeer in de noten, maar in de manier waarop ze muziek interpre-

teren." Dat is volgens Philippens een belangrijke reden waarom klassieke muziek niet altijd aanslaat bij een jong publiek. "Als musici heel voorzichtig en conventioneel spelen, lukt het ze niet om luisteraars die voor het eerst in de concertzaal zitten te raken." Maar andersom geldt ook: "Als je een moeilijk stuk met ontzettend veel overtuigingskracht speelt, wordt een onervaren luisteraar er écht wel door gegrepen."

"Sinds anderhalf jaar heb ik een vriend die helemaal niet thuis is in

klassieke muziek, maar altijd precies weet hoe goed ik heb gespeeld. Gewoon omdat hij oren aan z'n kop heeft. Hij kan het horen als ik helemaal achter mijn interpretatie standan komt de muziek bij hem binnen. Maar ook als ik iets voor hem speel waar ik nog niet helemaal zeker over ben, voelt hij dat meteen aan. Hij is een erg goede toetssteen voor mij, juist omdat hij zo'n onbevengde luisteraar is."

Vergaande humor

"Voordat hij mij kende, had hij een bepaald beeld van klassieke musici. Dat zijn vast heel chique, nette mensen, dacht hij. Maar dat klopt helemaal niet." Lachend: "Musici zijn juist de meest vulgaire types. Met mijn collega's kan ik de meest vergaande humor delen." In de concertzaal mogen dan veel welgestelde mensen uit de bovenlaag van de maatschappij zitten, maar "de uitvoerders van klassieke muziek zijn helemaal niet elitair". Over de schamele tarieven in de cultuursector zegt ze met een grijns: "Die vormen een manier om dat zeker te weten."

Rosanne Philippens en The Vondel Strings geven op 28 oktober een cd-releaseconcert in de Posthoornkerk in Amsterdam. Meer informatie op: www.rosannephilippens.com

Rosanne Philippens: 'Ik kan het orkest laten meegaan in alles wat ik ter plekke bedenk'. FOTO CORNEL LAZIA

Philippens tijdens een optreden in de Singelkerk, Amsterdam. FOTO JONAS SACKS